

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista. Esityksessä tarkoitettujen kansallisten tukien myöntäminen perustuu Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehtyyn sopimukseen.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on edistää Suomen maa- ja puutarhatalouden täysimääräistä yhdentymistä Euroopan yhteisön yhteiseen maatalouspolitiikkaan sekä turvata maa- ja puutarhatalouden ylläpitäminen Suomessa. Tavoitteisiin pyritään myöntämällä maa- ja puutarhataloudelle valtion varoista siirtymäkauden tukia, pohjoista tukea sekä muuta kansallista erityistukea. Tukimuodoista päätäisi valtioneuvosto. Edellytyksenä tukien käyttöönottamiselle olisi kuitenkin Euroopan yhteisöjen komission lupa. Esitys sisältää tukien hakemista, maksamista ja tukiperusteiden tarkistamista koskevat menettelysäännökset.

Lakia ei sovellettaisi maa- ja puutarhatalouden investointitukiin eikä Euroopan yhteisön osarahoittamiin tukiin, joista on tarkoitus antaa erillinen hallituksen esitys. Laki ei koski myöskään teollisuuden, Valtion viljavaraston, kaupan ja maatilojen varastojen arvonalennusten johdosta maksettavia korvauksia.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja valtion vuoden 1995 talousarvioesitykseen. Esitys on tarkoitettu käsiteltäväksi talousarvioesityksen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin Suomen jäsenyys Euroopan unionissa. Voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Maatalouden hinta- ja tulopolitiikka on Suomessa perustunut vuodesta 1956 lähtien maataloustulolakeihin. Nykyisen maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain (1518/93) tavoitteina on turvata maataloustuottajille oikeudenmukainen tulotaso, varmistaa maataloustuotteiden markkinointi ja kehittää niiden laatua, edistää maatalouden tuottavuutta ja alentaa kustannustasoa sekä turvata elintarvikkeiden saatavuus ja saada aikaan kohtuulliset kuluttajahinnat.

Keinoina tavoitteiden saavuttamiseksi käytetään maataloustuotteille asetettavia hintoja,

tuontisuoja ja vientitukea, markkinoinnin turvaamiseksi tarvittavia toimenpiteitä, hinta- ja tulotukea sekä tarvittaessa muita toimenpiteitä. Maataloustuotteiden ja jalosteiden markkinoinnin edistämiseksi voidaan niiden viennin yhteydessä maksaa vientitukea. Maataloustuotteita ja niiden jalosteita voidaan myös ostaa varastoon sekä maksaa tukea varastoinnille ja kotimaiselle käytölle.

Tavoitehintaa vahvistetaan vehnälle, rukiille, ohralle, kauralle, maidolle, naudanlihalle, sianlihalle, lampaanlihalle ja kananmunille. Samassa yhteydessä kuin tavoitehinnoista päätetään vientituen perusteena olevista vähimmäishinnoista. Vähimmäishinta toimii perusteena mak-

settaessa vientitukea ja ostettaessa maataloustuotteita varastoon. Vähimmäishinta voidaan vahvistaa tavoitehintatuotteille ja tarvittaessa myös muille tuotteille. Tuontimaksujen ja tuonnilta perittävien valmisteverojen määräytymisperusteet määritellään tavoitehintatuotteiden lisäksi myös muille maataloustuotteille.

Maataloustuotteiden markkinoinnin rahoittaminen tapahtuu valtion talousarvioon varattavalla määrärahalta, maataloustuotteilta ja elintarvikkeilta perittävien tuontimaksujen ja tullien tuotolla sekä maataloustuottajilta perittävillä markkinoimismaksuilla, veroilla ja muilla maksuilla. Markkinoinnin rahoittamiseen voidaan käyttää myös hinta- ja tulotukeen varattuja määrärahoja.

Tavoite- ja vähimmäishinnoista, hinta- ja tulotuesta ja markkinoinnin turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä neuvotellaan ja sovitaan valtion ja maataloustuottajien keskusjärjestöjen välisissä neuvotteluissa. Valtioneuvosto päättää edellä mainituista hinnoista, tuesta ja muista toimenpiteistä sen jälkeen kun niistä on sovittu neuvotteluissa.

Valtioneuvosto päättää valtion varoista maksettavan hinta- ja tulotuen perusteista. Valtion tukena voidaan myöntää lihan kuljetusavustuksia, kananmunien rahtitukea, teollisuusperunan tuotantopalkkiota, sokerijuurikkaan tuotantopalkkiota, kananmunien lisähintaa, maidon tuotantotukea ja lihan tuotantotukea niistä annettujen valtioneuvoston päätösten (311/85, 890/80, 388 ja 445/90 sekä 29, 688 ja 689/91) mukaan ja villan tuotantopalkkiota siitä annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen (1049/91) mukaan sekä peltoalaan perustuvaa tukea, pinta-alalisää ja kotieläinten lukumäärän perusteella maksettavaa tukea viljelijöille maksettavasta maatalouden markkinajärjestelmästä annetun lain mukaisesta tulotuesta annetun valtioneuvoston päätöksen (362/94) mukaan. Tuen myöntämisestä ja maksamisesta päättää joko maa- ja metsätalousministeriö, maaseutuelinkeinopiiri tai kunnan maaseutuelinkeinoveranomainen.

Lakisääteisenä tukena maksetaan kotimaisesta tärkeystuotannosta annetun lain (674/92) nojalla tukea kotimaiselle perunatärkeystuotannolle. Kotimaiselle öljykasvituotannolle maksetaan hinnanalennuskorvausta kotimaisesta öljykasvituotannosta annetun lain (675/92) nojalla ja kotimaiselle sokerituotannolle sokerilain (673/92) nojalla.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on edistää Suomen maa- ja puutarhatalouden täysimääräistä yhdentymistä Euroopan yhteisön (EY) yhteiseen maatalouspolitiikkaan sekä turvata maa- ja puutarhatalouden ylläpitäminen Suomessa.

Liityttäessä Euroopan unionin (EU) jäseneksi EY:n markkina- ja tukijärjestelmät tulevat korvaamaan Suomen vastaavat järjestelmät. EY:n maatalouden markkinajärjestelmien käyttöönotto merkitsee vastaavien hinta-, tuki- ja vientitukisäännösten kumoamista Suomessa. Kumottavan maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain nojalla vuonna 1995 maksettaviksi tulevat tuet maksettaisiin kuitenkin sanotun lain nojalla. Kumottavan lain nojalla maksettaisiin lisäksi viljelijöiden varastojen arvonalennuskorvaukset vuonna 1995.

Maa- ja puutarhataloustuottajille EU:n jäsenyydestä aiheutuvan tuottajahintatason alenemisen, joksi on arvioitu noin 40 prosenttia, ja nykyisten tukien poistumisen vuoksi jäsenyyden neuvotteluissa sovittiin eräistä maa- ja puutarhatalouden tukijärjestelyistä. Tukijärjestelyt sisältävät epäsuotuisten alueiden tuen, maatalouden ympäristötuen, siirtymäkauden tuen, pohjoisen tuen sekä kansallisen erityistuen.

Siirtymäkauden tukena on tarkoitus korvata kustannusten alenemisen viiveen aiheuttamia tulonmenetyksiä muun muassa kotieläintaloudessa lisähintajärjestelmällä ja erikoiskasveille maksettavalla lisähinnalla. Yleisenä sopeutumistukena maksettaisiin vuosittain alenevaa pinta-alalisää. Myös puutarhatalouden tuet alenisivat vuosittain siirtymäkaudella.

Maa- ja puutarhatalouden ylläpitämiseksi komissio antaa luvan maksaa pitkäaikaista kansallista tukea 62. leveyspiirin pohjoispuolella sijaitsevilla maatalousalueilla ja siihen liittyvillä kyseisen leveyspiirin eteläpuolisilla lähialueilla, joilla vallitsevat vastaavanlaiset maa- ja puutarhatalouden harjoittamisen erityisen vaikeaksi tekevät ilmasto-olosuhteet. Pohjoiset tuet voivat liittyä fyysisiin tuotantontekijöihin, kuten maatalousmaan hehtaarimääriin tai kotieläinten lukumääriin. Tuet eivät saa olla yhteydessä tulevaan tuotantoon eivätkä ne saa johtaa tuotannon kasvuun tai ennen liittymistä todetun kokonaistuen määrän kasvuun.

Liittymisestä aiheutuvien vakavien vaikeuksien hoitamiseksi komissio voi lisäksi antaa

luvan myöntää tuottajille sellaisia kansallisia maa- ja puutarhatalouden tukia, joiden tarkoituksena on helpottaa näiden täysimääräistä yhdentymistä yhteiseen maatalouspolitiikkaan.

Kansallisten tukien muuttamisesta komissiolta aiemmin saadun luvan rajoissa tai muuttamista koskevista esityksistä komissiolle neuvoteltaisiin valtion ja maataloustuottajien keskusjärjestöjen välillä. Tukimuodoista päättäisi valtioneuvosto. Edellytyksenä tukien käyttööntottamiselle olisi kuitenkin EY:n komission lupa.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset

Esityksellä ei sinänsä olisi merkittäviä organisatorisia vaikutuksia, sillä lain täytäntöönpanosta huolehtisi nykyinen maataloushallinto. Henkilöstön lisäämistarpeita aiheutuu kuitenkin EY:n yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta johtuvista tehtävistä. Henkilöstön lisäystarpeita on selostettu tarkemmin hallituksen esityksessä laiksi Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta (HE 149/1994 vp), joka annetaan eduskunnalle erikseen.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen taloudelliset vaikutukset liittyvät laajempaan kokonaisuuteen, jossa maa- ja puutarhatalouden alalla tapahtuu merkittäviä muutoksia sekä valtiontalouden tulo- että menopuolella. Valtion nykyisistä tuloista poistuvat muun muassa maataloudelta perittävät viennin rahoittamiseen käytetyt vientikustannus- ja kiintiömaksut sekä valmisteverot (v. 1994 talousarviossa 1160 miljoonaa markkaa).

Menopuolella markkinointituki (v. 1994 talousarviossa 3650 miljoonaa markkaa, josta valtion osuus on 2490 miljoonaa markkaa sisältäen viennin liikevaihtoverotuen) siirtyy EY:n vastattavaksi. Menoista poistuvat lisäksi maataloustuotteiden markkinajärjestelmän (v. 1994 talousarviossa 4264,7 miljoonaa markkaa) sekä erikoiskasvilakien mukaiset tuet (v. 1994 650 miljoonaa markkaa). Näiden tukien tilalle tulevat EY:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaiset EY:n rahoittamat tai osarahoit-

tamat tuet sekä maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki.

Vuonna 1995 viljelijöiden varastojen arvonlennuskorvausten ja tämän lain mukaisen siirtymäkauden ja pohjoisen tuen maksatuksista aiheutuvat menot on arvioitu valtion talousarvioesityksessä 6,85 miljardiksi markaksi. Vuonna 1999 kansallisiin tukiin arvioidaan tarvittavan noin 4 miljardia markkaa.

Siirtymäkauden ja pohjoisen tuen lisäksi varaudutaan ottamaan käyttöön kansallinen erityistuki EY:n maatalouspolitiikan soveltamisesta aiheutuvien vakavien vaikeuksien poistamiseksi. Kansallista erityistukea ei kuitenkaan arvioida tarvittavan siirtymäkauden alusta lähtien.

Kansallisen erityistuen tarpeeksi arvioidaan vuonna 1997 400 miljoonaa markkaa, vuonna 1998 700 miljoonaa markkaa, vuonna 1999 1 miljardi markkaa ja vuonna 2000 1,3 miljardia markkaa. Valtion talousarvioon varattaisiin tämän mukaiset varat kyseisinä vuosina sekä sen jälkeen talousarviossa osoitettava määrä. Määrärahan tarpeen arviointi perustuu Suomen esityksen mukaiseen pohjoisen tuen rajaukseen. Pohjoisen tuen alueen rajan määräytyminen tulee vaikuttamaan kansallisen erityistuen määrään.

Kansallisten tukien muodosta riippumatta tuen kokonaismäärää ei nosteta Suomen maa- ja elintarviketalouden sekä alue- ja rakennepolitiikan sopeuttamisesta EU-jäsenyyteen 27 päivänä toukokuuta 1994 tehdyssä valtioneuvoston periaatepäätöksessä sovitusta tasosta. Tukimuotojen toteutuksessa ei myöskään aseta sellaisia uusia tilakohtaisia rajoituksia, jotka estävät maatalouden rakennekehitystä.

5. Asian valmistelu

EU-jäsenyysneuvotteluratkaisun toteuttamisen ohjaamista varten perustettu ministeriryhmä asetti 14 päivänä maaliskuuta 1994 työryhmät, joiden tehtävänä oli valmistella ehdotukset kotimaisiksi toimenpiteiksi, jotka ovat tarpeen elintarviketeollisuuden ja maatalouden sekä alue- ja rakennepolitiikan sopeuttamiseksi EU-jäsenyyteen. Työryhmien työn perusteella valtioneuvosto teki 27 päivänä toukokuuta 1994 periaatepäätöksen Suomen maa- ja elintarviketalouden sekä alue- ja rakennepolitiikan sopeuttamisesta EU-jäsenyyteen. Esitys perustuu maataloutta koskevan työryhmän ja mai-

nitun valtioneuvoston periaatepäätöksen jälkeen maa- ja metsätalousministeriössä virkатыönä tehtyyn valmisteluun.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy Suomen EU-jäsenyyden voimaansaattamiseen ja vuoden 1995 valtion talousarvioesitykseen. Esitys on tarkoitettu käsiteltäväksi talousarvioesityksen yhteydessä.

Suomen EU-jäsenyyden voimaansaattamista koskeva hallituksen esitys Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 135/1994 vp) on annettu eduskunnalle 25 päivänä elokuuta 1994. Esitys sisältää muun muassa tarkemman

selostuksen EY:n markkinajärjestelmistä sekä Norjan kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä Euroopan unioniin tehdyssä sopimuksessa sovitusta siirtymäajoista ja muista EY:n järjestelmien käyttöönottoa ja soveltamista koskevista erityisjärjestelyistä.

Esitys liittyy lisäksi hallituksen esityksiin laiksi eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta (HE 145/1994 vp), laiksi maatalouden interventiorahastosta (HE 147/1994 vp), laiksi maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä sekä maaseutuelinkeinolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE /1994 vp) sekä laiksi Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta (HE 149/1994 vp), jotka annetaan eduskunnalle erikseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Tavoitteet.* Ehdotetun lain 1 §:ssä säädetäisiin lain tavoitteista. Ehdotuksella pyritään edistämään Suomen maa- ja puutarhatalouden täysimääräistä yhdentymistä EY:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan sekä turvaamaan maa- ja puutarhatalouden ylläpitäminen Suomessa.

2 §. *Soveltamisala.* Ehdotuksen 2 §:n mukaan lain tavoitteiden toteuttamiseksi voitaisiin maa- ja puutarhataloudelle myöntää Suomen ja Euroopan unionin välillä tehdyn liittymissopimuksen mukaista kansallista tukea valtion talousarvion varattavista määrärahoista. Tuet olisivat siirtymäkauden tukia, pohjoista tukea ja kansallista erityistukea.

Lakia ei pykälän 2 momentin mukaan sovellettaisi maa- ja puutarhatalouden investointitukiin, EY:n osarahoittamiin tukiiin eikä teollisuuden, Valtion viljavaraston, kaupan ja maatilojen varastojen arvonlennusten johdosta maksettaviin korvauksiin. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät lisäksi ne voimassaolevat kansalliset tuet, jotka eivät koske liittymissopimuksen täytäntöönpanoa ja joita on tarkoitettu myöntää myös jäsenyyden alettua. Tällaisia

tukia ovat muun muassa maatalouden lomitus- ta, neuvontaa ja tutkimusta sekä satovahinkoja koskevat tuet.

3 §. *Tukimuodoista päättäminen.* Ehdotetun 3 §:n mukaan tukimuodoista päättäisi valtioneuvosto. Valtioneuvosto päättäisi myös nykyisin hinta- ja tulotuen jakoperusteista maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain nojalla. Valtioneuvosto päättäisi niin ikään tukien määrästä, jakoperusteista, tukien maksamisen edellytyksistä sekä tukien kestoajoista, ellei tukien kestoajoista tässä laissa erikseen säädetä. Yksityiskohtaisista tukien jakoperusteista ja maksatuksista tarkempia määräyksiä antaisi 2 momentin mukaan myös maa- ja metsätalousministeriö. Tuen jakoperusteita määrättäessä ei tultaisi asettamaan sellaisia uusia rajoituksia, jotka estäisivät maatalouden rakennekehitystä. Edellytyksenä tuen käyttöönottamiselle on lisäksi, että EY:n komissio antaa luvan tuelle.

4 §. *Neuvottelumenettely.* Ehdotetussa 4 §:ssä on säännökset menettelystä, jota noudatetaan liittymissopimuksen mukaisten kansallisten tukien muuttamisessa ja tehtäessä esityksiä komissiolle kansallisten tukien muuttamiseksi. Kyseisistä toimenpiteistä neuvoteltaisiin ja sovitaisiin valtioneuvoston ja maataloustuottajien keskusjärjestöjen välillä käytävissä neuvot-

teluissa. Esitysten tekemisestä komissiolle päättäisi valtioneuvosto. Neuvottelumenettely koski tapauksia, joissa tukia voidaan muuttaa ilman komission uutta lupaa, ja tapauksia, joissa tukien muuttaminen edellyttää komission lupaa. Neuvottelumenettely ei koskisi enää hintoja eikä markkinoinnin turvaamiseksi tarvittavia toimenpiteitä kuten nykyisessä maataloustuotteiden markkinajärjestelmässä. Keskusjärjestöjä, joiden kanssa neuvottelut käytäisiin, olisivat Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f (SLC). Neuvottelujen jälkeen valtioneuvosto ryhtyisi toimenpiteisiin komissiolle tehtäväksi esitykseksi. Mikäli sopimusta ei saataisi aikaan valtioneuvoston asettamaan määräaikaan mennessä, valtioneuvosto kuitenkin päättäisi esitysten tekemisestä komissiolle.

Neuvotteluihin ryhdyttäisiin myös silloin, kun kysymyksessä on esityksen tekeminen yhteiseen maatalouspolitiikkaan sovellettavista laskentayksiköistä ja muutokursseista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3813/92 tarkoitettusta valuuttakurssimuutosten perusteella maksettavasta tuesta.

Neuvottelujen pohjaksi laadittaisiin tarpeelliseksi katsottavia selvityksiä. Selvitysten hankkimisesta päättäisivät neuvotteluosapuolet. Selvitykset tulisivat olemaan lähinnä viljelijöiden tulonmuodostusta ja sen kehitystä koskevia tilatason tietoja.

Liittymissopimuksen 138 artiklan 4 kohdan mukaan komissio voi tukea koskevan luvan edellytykseksi asettaa ne tarpeelliset mukautukset, jotka johtuvat yhteisen maatalouspolitiikan kehityksestä tai hintatason kehityksestä yhteisössä. Jos tällaiset mukautukset osoittautuvat tarpeellisiksi, tukien määrää tai niiden myöntämisen edellytyksiä muutetaan 3 momentin mukaan komission tekemän päätöksen perusteella.

2 luku. Tukimuodot

5 §. *Siirtymäkauden tuki.* Ehdotetun 5 §:n mukaan EY:n yhteisen maatalouspolitiikan soveltamisalaan kuuluvien perusmaatalous- ja puutarhatuotteiden tuottajille voitaisiin myöntää tukea siirtymäkauden ajan. Tuki olisi vuosittain alenevaa ja se voitaisiin eriyttää aluekohtaisesti. Tuen myöntäminen perustuisi Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen 138—140 artiklaan.

Pykälän 1 momentin nojalla myönnettävät tuet olisivat sallittuja, jos ennen liittymistä myönnetyn tuen tason ja yhteisen maatalouspolitiikan mukaisesti myönnettävän tuen tason välillä on merkittäviä eroja (yli 10 prosentin erot). Tukea myönnettäisiin enintään erotusta vastaava määrä. Komission luvassa täsmennetään tukien enimmäislähtötaso, tukien alenemisaste ja tarvittaessa niiden myöntämisen edellytykset, jolloin otetaan huomioon myös yhteisön lainsäädännöstä johtuvat muut tuet. Komission lupaa annettaessa otetaan huomioon laajentuneen yhteisön kansainväliset sitoumukset ja sianlihan, munien ja siipikarjan osalta rehujen hintojen yhdenmukaistaminen.

Tuen määrä lasketaan perusmaataloustuote-kohtaisesti. Laskelmassa otetaan huomioon erityisesti interventiomekanismien tai muiden mekanismien hintatukitoimenpiteet sekä sellaisten tukien myöntäminen, jotka on sidottu pinta-alaan, hintoihin, tuotettuun määrään tai tuotantoyksikköön sekä tiettyjä tuotteita tuottaville tiloille myönnettävät tuet.

Komission pyynnöstä tai komission tekemän päätöksen perusteella tukien määrää tai niiden myöntämisen edellytyksiä voidaan muuttaa. Muutokset voivat aiheutua yhteisen maatalouspolitiikan kehittymisestä tai hintatason kehityksen yhteisössä aiheuttamista muutoksista.

Liittymissopimuksen 138 artiklan nojalla on tarkoitus myöntää muun muassa eräiden rehuosien tuotantotukia, pinta-alaan ja eläinmäärään perustuvia tukia, tukea nuorille viljelijöille sekä puutarhatuotannon tukea. Sopimuksen 139 artiklan mukaisena tukena myönnettäisiin vuosittain alenevaa pinta-alaan perustuvaa tukea ja 140 artiklan nojalla tukea erikoiskasvituotannolle. Tukien myöntäminen edellyttäisi komission lupaa.

6 §. *Pohjoinen tuki.* Ehdotetun 6 §:n mukaan voitaisiin myöntää pitkäaikaista tukea. Tuen avulla on tarkoitus ylläpitää maa- ja puutarhataloutta 62. leveyspiirin pohjoispuolella sijaitsevilla maatalousalueilla sekä eräillä kyseisen leveyspiirin eteläpuolella sijaitsevilla lähi-alueilla. Tuet voitaisiin eriyttää aluekohtaisesti. Tuen myöntäminen perustuisi liittymissopimuksen 142 artiklaan.

Komissio määrittää ne alueet, joilla pohjoista tukea voidaan myöntää ottaen erityisesti huomioon alhaisen väestötiheyden, maatalousmaan osuuden kokonaispinta-alasta sekä ihmismisravinnoiksi tarkoitettujen peltokasvien viljelyyn varatun maatalousmaan osuuden käyte-

tystä viljelypinta-alasta. Tuki voidaan liittää fyysisiin tuotannontekijöihin, kuten maatalousmaan hehtaarimääriin tai eläinten lukumääriin. Tukien myöntämisessä otettaisiin kuitenkin huomioon EY:n markkina-asetusten rajoitukset ja kunkin tilan perinteiset tuotantotavat. Tukien myöntäminen ei tulisi olemaan yhteydessä tulevaan tuotantoon tai ne eivät saisi johtaa tuotannon kasvuun tai Suomen liittymistä Euroopan unioniin edeltävänä vertailuajana todetun kokonaistuen määrän kasvuun. Pohjoista tukea myönnettäisiin erityisesti sellaisen perinteisen alkutuotannon ja jalostuksen ylläpitämiseksi, joka soveltuu kyseisten alueiden ilmasto-olosuhteisiin.

Pohjoisena tukena on tarkoitus maksaa muun muassa aluekohtaisesti eriytettyä kotieläintukea lehmillä ja muille nautaeläimille, sioille, kanoille ja muulle siipikarjalle, aluekohtaisesti eriytettyä hehtaaritukea, tuotantotukea maidolle, naudon- ja lampaanlihalle, kuljetustukea, puutarhatuotannon tukea, tukea erikoiskasvien tuotannolle ja nuorille viljelijöille sekä varastointitukea. Tukien myöntäminen edellyttäisi komission lupaa.

7 §. *Kansallinen erityistuki.* Ehdotetussa 7 §:ssä säädettäisiin niistä kansallisista erityistuista, joita voitaisiin myöntää liittymisestä aiheutuvien vakavien vaikeuksien poistamiseksi. Erityistuilla pyritään poistamaan sellaisia vakavia vaikeuksia, jotka aiheutuvat maa- ja puutarhataloudelle Suomen liittymisestä Euroopan unioniin. Tuen myöntäminen perustuisi liittymissopimuksen 141 artiklaan. Tukien myöntäminen edellyttäisi komission lupaa.

3 luku. Erityiset säännökset

8 §. *Myöntäminen, maksaminen, takaisinperintä ja valvonta.* Ehdotetun 8 §:n mukaan tukien myöntämisessä, maksamisessa, takaisinperinnässä ja valvonnassa noudatettaisiin maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettua lakia (1336/92). Laissa säädetään muun muassa tukien myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä sekä tukien takaisinperinnästä ja valvonnasta. Maa- ja metsätalousministeriö valtuutettaisiin antamaan tarkempia määräyksiä valvonnassa noudatettavasta menettelystä.

9 §. *Muutoksenhaku.* Muutoksenhaun osalta noudatettaisiin 9 §:n mukaan maaseutuelinkei-

nojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettua lakia. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen saisi haakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinopiiriin ja maaseutuelinkeinopiirin päätöksestä maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä toimivaan maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Myös Ahvenanmaan lääninhallituksen päätöksestä valitettaisiin kyseiseen valituslautakuntaan. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen haettaisiin muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin kyseisen lain 10 §:ssä säädetään.

10 §. *Voimaantulo.* Ehdotetussa 10 §:ssä säädettäisiin lain voimaantulosta. Lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä jo ennen kuin laki tulee voimaan.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanlaisesti Suomen EU-jäsenyyden kanssa. Lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

3. Säättämisjärjestys

Eduskunnalle annettu ehdotus laiksi Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä käsitellään valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentin mukaisesti supistetussa perustuslainsäätämismenettelyssä. Ehdotuksen mukaan ratifioidulla liittymissopimuksella Suomi sitoutuisi Euroopan yhteisöjen toimialoilla sellaisiin alku- ja peräisten sopimusten määräyksiin, jotka ovat ristiriidassa perustuslakien eräiden säännösten kanssa. Säättämisjärjestykseen liittyviä näkökohtia on selostettu tarkemmin mainitussa hallituksen esityksessä.

Ehdotus laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista sisältää Euroopan yhteisöjen komission toimeenpanovaltaan kuuluvia toimenpiteitä. Kun ehdotuksella laiksi Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä toimivallan siirrot EY:n toimielimille tehdään mahdolliseksi valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentin mukaisessa säättämisjärjestyksessä, ehdotus laiksi maa- ja puutarhatalouden kan-

sallisista tuista voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoitteet

Lain tavoitteena on edistää Suomen maa- ja puutarhatalouden täysimääräistä yhdentymistä Euroopan yhteisön yhteiseen maatalouspolitiikkaan sekä turvata maa- ja puutarhatalouden ylläpitäminen Suomessa.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain nojalla voidaan myöntää maa- ja puutarhataloudelle valtion varoista Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen mukaista siirtymäkauden tukea, pohjoista tukea ja kansallista erityistukea valtion talousarviossa osoitetuista määrärahoista.

Tätä lakia ei sovelleta maa- ja puutarhatalouden investointitukiin, Euroopan yhteisön osarahoittamiin tukiin eikä teollisuuden, Valtion viljavaraston, kaupan ja maatilojen varastojen arvonalennusten johdosta maksettaviin korvauksiin.

3 §

Tukimuodoista päättäminen

Valtioneuvosto päättää tämän lain nojalla maksettavista tukimuodoista, tukien määristä ja jakoperusteista, tukien maksamisen edellytyksistä ja tukien kestoajoista, ellei tukien kestoajoista säädetä erikseen tässä laissa. Tuen käyttöönottoaminen edellyttää lisäksi Euroopan yhteisöjen komission lupaa.

Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa

yksityiskohtaisista valtion tuen jakoperusteista ja maksatuksista tarkempia määräyksiä.

4 §

Neuvottelumenettely

Kansallisten tukien muuttamisesta komission aiemman luvan rajoissa tai niiden muuttamista koskevien esitysten tekemisestä komissiolle neuvotellaan ja sovitaan valtion ja maataloustuottajien keskusjärjestöjen välisissä neuvotteluissa. Neuvottelut aloitetaan viipymättä toisen osapuolen pyynnöstä. Valtioneuvosto määrää valtion edustajat neuvotteluihin.

Valtioneuvosto päättää tukien muuttamisesta tai tukia koskevien esitysten tekemisestä Euroopan yhteisöjen komissiolle sen jälkeen kun niistä on sovittu 1 momentissa tarkoitetuissa neuvotteluissa. Mikäli sopimusta ei saada aikaan valtioneuvoston asettamaan määräaikaan mennessä, valtioneuvosto kuitenkin päättää esityksen tekemisestä komissiolle.

Tukien määrää tai niiden myöntämisen edellytyksiä muutetaan lisäksi komission tekemän päätöksen perusteella siten kuin Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdystä sopimuksessa määrätään.

2 luku

Tukimuodot

5 §

Siirtymäkauden tuki

Yhteisen maatalouspolitiikan soveltamisalaan kuuluvien perusmaatalous- ja puutarhatuotteiden tuottajille voidaan myöntää siirtymäkauden tukea. Tukea voidaan myöntää alenevasti vuosina 1995—1999 sekä vuoden 1999 koko tuotannolle. Tuet voidaan eriyttää aluekohtaisesti.

Valtion varoista voidaan 1 momentissa mainittujen tukien lisäksi myöntää tukia, jotka eivät liity erityiseen tuotantoon.

6 §

Pohjoinen tuki

Maa- ja puutarhatalouden ylläpitämiseksi voidaan myöntää pitkäaikaista tukea. Tukea voidaan myöntää 62. leveyspiirin pohjoispuolella sijaitsevilla maatalousalueilla ja sen eteläpuolella sijaisevalla Euroopan yhteisöjen komission hyväksymällä alueella. Tuet voidaan eriyttää aluekohtaisesti.

7 §

Kansallinen erityistuki

Sellaisten vakavien vaikeuksien poistamiseksi, jotka aiheutuvat maa- ja puutarhataloudelle Suomen liittymisestä Euroopan unioniin, voidaan, ottaen huomioon Euroopan unionin jäsenyydestä aiheutuvat velvoitteet, myöntää tukea tämän lain nojalla.

3 luku

Erityiset säännökset

8 §

Myöntäminen, maksaminen, takaisinperintä ja valvonta

Tuen myöntämisessä, maksamisessa, ta-

kaisinperinnässä ja valvonnassa noudatetaan maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettua lakia (1336/92). Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkempia määräyksiä valvonnassa noudatettavasta menettelystä.

9 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetussa laissa säädetään.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 2 päivänä syyskuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Maa- ja metsätalousministeri *Mikko Pesälä*